

Brüssel, 9. juuni 2022
(OR. fr, en)

9997/22

CT 104
ENFOPOL 329
COTER 139
JAI 841
SIRIS 61
FRONT 240
IXIM 157
COSI 158
ASILE 72
MIGR 184

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	9545/22
Teema:	Nõukogu järeldused „Eurooplaste kaitsmine terrorismi eest: saavutused ja edasised sammud“

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud järelduste tekst, mille justiits- ja siseküsimuste nõukogu kiitis heaks 9. juunil 2022.

Eurooplaste kaitsmine terrorismi eest:
saavutused ja edasised sammud

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

1. KINNITADES TAAS, et terrorism ründab Euroopa Liidu põhiväärtusi ja inimõigusi ning et Euroopa Ülemkogu oma 11. detsembri 2020. aasta järeldestes¹ pidas tervitatavaks Euroopa Komisjoni esitatud Euroopa Liidu terrorismivastase võitluse tegevuskava ning kutsus üles selle osas tööd jätkama;
2. MÄRKIDES eriti, et pärast 11. detsembri 2020. aasta järeldesti on tehtud täiendavaid edusamme, nt terroristliku veebisu levitamise vastu võitlemist käsitleva määruse² rakendamine, Europol volituste tugevdamine ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist tugevdavate õigusaktide ettevalmistamine;
3. TULETADES MEELDE nimetatud järeldestes märgitud, kui oluline on kõigi Euroopa Liidu välispiiri ületavate isikute kontrollimine asjakohastes infosüsteemides, nagu on nõutud ELi õigusaktides, ning et liikmesriike kutsutakse üles suurendama jõupingutusi Euroopa infosüsteemide täielikuks ärakasutamiseks, sisestades asjakohast teavet isikute kohta, kes kujutavad endast tõsist ohtu seoses terrorismi või vägivaldse äärmuslusega, sealhulgas terroristidest välisvõitlejate kohta;
4. TULETADES MEELDE, et kõnealustes järeldestes rõhutatakse, kui oluline on vihkamisele, vägivaldsele ja sallimatusele õhutamise vastu võitlemine, ning eelkõige radikaliseerumist silmas pidades ka tegelemine terrorismi ja vägivaldse äärmusluse aluseks olevate ideoloogiate ning kodanikuühiskonna- ja usuorganisatsioonide läbipaistmatu rahastamise kaudu välisriikidest toimuva mõjutamise küsimustega;

¹. EUCO 22/20.

². 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/784 (ELT L 172, 17.5.2022, lk 79). Määrust kohaldatakse alates 7. juunist 2022.

5. RÕHUTADES, et vastavalt samades järeldustes märgitule on hädavajalik, et uurimis- ja kohtuasutused saaksid kasutada oma õiguslikke volitusi ka internetis, ning et üldiselt on oluline, et terrorismivastase võitlusega tegelevatel asutustel oleks juurdepääs kõigile digitaalandmetele ja elektroonilistele tõenditele, mis on vajalikud nende ülesannete täitmiseks, austades seejuures põhiõigusi ja -vabadusi;
6. TULETADES MEELDE, et Euroopa Liidu Nõukogu märkis oma 14. detsembril 2020 vastu võetud järeldustes sisejulgeoleku ja Euroopa politseipartnerluse kohta,³ et terrorismioht Euroopa Liidule ja selle liikmesriikidele on endiselt suur ning et jätkuvalt tuleks pöörata erilist tähelepanu konfliktipiirkondadest tagasi pöörduvatele terroristidest võitlejatele, samuti vanglatele ja vabastatud vangidele;
7. TULETADES MEELDE, et nõukogu ergutas nimetatud järeldustes liikmesriike pöörama erilist tähelepanu isikutele, kes kujutavad endast terrorismi või vägivaldse äärmusluse ohtu, ning toonitas, et sisepiirideta Euroopas tuleb tagada teabe usaldusväärtus ja kiire jagamine, kui sellised isikud reisivad või puutuvad teistes liikmesriikides kokku üksikisikute või võrgustikega;
8. MÄRKIDES, et nõukogu rõhutas kõnealustes järeldustes, et tuleb teha kõik jõupingutused vältimaks internetis ja väljaspool seda toimuvat edasist radikaliseerumist ning võidelda terrorismi ja vägivaldse äärmusluse kõigi vormide vastu;
9. TULETADES MEELDE, et nende järelduste kohaselt on ebaseadusliku relvakaubanduse vastane võitlus jätkuvalt „esmatähtis“;
10. RÕHUTADES nõukogu 7. juuni 2021. aasta järeldustes⁴ väljendatud kindlameelsust tagada, et terrorismi ja vägivaldse äärmusluse vastu võitlevatel asutustel liikmesriikides oleks piisavad vahendid, et püsivalt ja tõhusalt reageerida terrorismist ning äärmuslusest tulenevatele ja muutuvatele ohtudele;

³. Nõukogu järeldused sisejulgeoleku ja Euroopa politseipartnerluse kohta (13083/1/20 REV 1).

⁴. Nõukogu järeldused COVID-19 pandeemia mõju kohta terrorismist ja vägivaldsest äärmuslusest tulenevale ohule, sealhulgas terrorismi ja vägivaldse äärmusluse vastu võitlevatele asutustele ja nende tegevusele (9586/21).

11. TULETADES MEELDE, et vastavalt Euroopa Liidu siseministrite 13. novembri 2020. aasta ühisdeklaratsioonile terrorirünnakute kohta Euroopas ei tohiks organisatsioone, kes ei tegutse kooskõlas asjakohase õigusega ja toetavad sisu, mis on vastuolus põhiõiguste ja -vabadustega, toetada avaliku sektori vahenditest ei riiklikul ega Euroopa tasandil;

I. Püsivalt suur terrorismioht, mida soodustab ebastabiilne rahvusvaheline keskkond⁵

12. TULETADES MEELDE, et terroristidest võitlejate tagasipöördumine või saabumine Euroopasse kujutab endast jätkuvalt märkimisväärset ohtu Euroopa kodanikele ning et on vaja tagada ELi territooriumi julgeolek, säilitades seejuures liikumisvabaduse, võttes arvesse, et terroristidest võitlejad, kes püüaksid tagasi pöörduda, võivad liikmesriikide pädevate asutuste julgeolekukontrollide vältimiseks kasutada keerukaid rändeteid;
13. RÕHUTADES, et julgeolekuolukorra halvenemine mitmes maailma piirkonnas, näiteks Afganistanis ja Ukrainas, tõenäoliselt jätkub ning et see on juba põhjustanud suurte inimhulkade liikumist ELi territooriumi suunas, suurendades terrorismiohtu kujutavate isikute sisseimbumise ohtu;
14. MÄRKIDES, et terrorismiohu tase on jätkuvalt kõrge ka Euroopa Liidus, eelkõige isoleeritud ja radikaliseerunud isikute ning vaimse tervise probleemidega isikute tõttu, kelle tegevuse avastamine ja ärahoidmine on muutunud raskemaks;
15. RÕHUTADES julgeolekuolukorra järsku muutumist Euroopa idapiiril ja selle mõju ELi üldisele julgeolekule, sealhulgas võitlusele terrorismi ja vägivaldse äärmusluse vastu;

⁵. ELi ohuhinnang terrorismivastase võitluse valdkonnas (13682/21).

II. Schengeni infosüsteemi kasutamise parandamine terrorismiohtu kujutavate isikute jälgimiseks ja avastamiseks

16. TOONITADES, et Schengeni piirieeskirjades sätestatud süstemaatilise kontrolli rakendamine riiklikes ja ELi süsteemides välispiiridel ning ebaseaduslikult piiri ületavate isikute registreerimine asjaomastes süsteemides, kasutades seejuures biomeetrilisi andmeid, nt foto- ja daktüloskoopilisi andmeid, on hädavajalikud selleks, et vältida terroristide avastamata saabumist Euroopa Liidu territooriumile;
17. TULETADES MEELDE Schengeni infosüsteemi (SIS) otsustavat tähtsust sellise teabe jagamisel, mis võiks aidata liikmesriikidel tuvastada ja jälgida terrorismiohtu kujutavaid isikuid, samuti vajadust täiendavalt uurida võimalusi, kuidas optimeerida olemasolevaid vahendeid selleks, et:
- a) tagada kogu kättesaadava teabe, eelkõige biomeetriliste andmete sisestamine, säilitades seejuures andmete kõrge kvaliteedi ja täielikkuse;
 - b) kasutada olemasolevat võimalust sisestada SISi märkega hoiatusteateid terroristide kohta, mis on juba oma tõhusust tõestanud ja mida tuleks senisest enam kasutada;
 - c) parandada liikmesriikidevahelist teabevahetust SISi sisestatud terroristidest välisvõitlejate kohta, et võimaldada nende varajast tuvastamist ja nende jälgimist;
18. OSUTADES operatiivsele lisaväärtusele, mida pakub SISis registreeritud endast tõsist ohtu kujutavate terroristidest välisvõitlejate kohta päringutabamuse saamise järgse menetluse väljatöötamine, mis põhineb tabamusteadete vabatahtlikul vastuvõtmisel, et seda teavet tõhusalt töödelda ja veelgi parandada nimetatud isikute poolt kasutatavate marsruutide kindlakstegemist ja jälgimist;
19. TULETADES MEELDE, et operatiivne teabevahetus terroristidest välisvõitlejate tuvastamise ja jälgimise kohta toimub ka teistel Euroopa foorumitel;

III. Sissesõidukeelu ja väljasaatmisotsuste parem koordineerimine

20. MÄRKIDES, et riiklikud sissesõidukeelu meetmed on olulised vahendid ELi territooriumi sisejulgeoleku tagamiseks, eelkõige terrorismivastase võitluse kontekstis, ning et neid tuleks pärast riiklikul tasandil konsulteerimist jõustada, kui mõnel isikul õnnestub ELi territooriumile ebaseaduslikult siseneda ja kui seda kontrollib mõni muu liikmesriik kui see, kes meetme kehtestas;
21. TUNNISTADES, et liikmesriikide erinevad õiguslikud ja institutsioonilised raamistikud sissesõidukeelu ja väljasaatmisotsuste kehtestamiseks ei tohiks vähendada riiklike sissesõidukeelu meetmete Schengeni infosüsteemi sisestamise väärtust, tuginedes võimaluse korral määruse (EL) 2018/1861 artikli 24 sätetele;
22. MÄRKIDES, et piiriülestesse terroristlikesse võrgustikesse kuuluvad isikud võivad ohustada ELi territooriumi ja järelilikult ka kõigi liikmesriikide julgeolekut, isegi kui neil ei ole otsest seost iga liikmesriigiga;

IV. Terrorismiohtu kujutavaid isikuid käsitleva teabe vahetamise tõhustamine

23. RÕHUTADES vajadust, et terrorismivastase võitlusega tegelevad ametiasutused saaksid rohkem haldusteavet terrorismi või vägivaldse äärmusluse ohtu kujutavate isikute poolt esitatud rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemise seisuga kohta, nii riiklikul tasandil kui ka liikmesriikide vahel, et paremini kohandada nende isikute suhtes kohaldatavaid haldus-, kohtu- ja operatiivmeetmeid, austades seejuures põhiõigusi;

24. NÕUSTUDES üksikisikute põhiõigusi, sealhulgas asjaomaste isikute isikuandmete kaitset arvesse võttes, et kasulik on tõhustada kõnealuste isikute poolt riiklikul ja Euroopa tasandil esitatud rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemise ajakava ja seisu üle peetavat dialoogi järgmiste ametiasutuste vahel:

- rände- ja varjupaigaasutused,
- terrorismivastase võitlusega tegelevad ametiasutused,
- terrorismivastase võitluse ja rände ning varjupaigaküsimustega tegelevad ametiasutused riiklikul tasandil;

V. Terrorismini viivale radikaliseerumisele kaasaaitavatest osalejatest tuleneva ohu vastu võitlemine

25. INNUSTADES jätkama ELi radikaliseerumisalase teadlikkuse võrgustiku tehtavat tööd, eelkõige avastama varakult radikaliseerumise nõrku märke nii internetis kui ka mujal ning looma ELi radikaliseerumise ennetamise teadmuskeskuse, nagu teatati komisjoni terrorismivastase võitluse tegevuskavas 9. detsembril 2020;

26. RÕHUTADES vajadust reageerida üha levinumale „kiire radikaliseerumise“ nähtusele isikute puhul, kes hakkavad väga kiiresti pärast esimesi nõrku märke käitumise muutusest tegutsema, mõnikord selliste isikute või organisatsioonide mõju all, kes levitavad vägivaldseid äärmuslikke ideoloogiaid ja arendavad nn radikaalseid ökosüsteeme Euroopa ühiskondade südames;

27. MÄRKIDES, et olemasolevate Euroopa terrorismivastaste sanktsioonirežiimide⁶ eesmärk ei ole tingimata võtta sihikule organisatsioone või isikuid, kes ei ole otseselt seotud terroriaktide toimepanemisega, isegi kui nad aktiivselt levitavad terrorismini viivat radikaalset ja vägivaldset äärmuslikku retoorikat;

VI. Juurdepääsu tagamine terrorismivastase võitluse jaoks olulistele andmetele

28. TULETADES MEELDE, et Euroopa Ülemkogu 11. detsembri 2020. aasta järelduste kohaselt on andmete säilitamine tähtis küsimus terrorismi ennetamisel ja selle vastu võitlemisel, võttes arvesse Euroopa Kohutu praktikat ning austades täielikult põhiõigusi ja -vabadusi;

29. RÕHUTADES üldiselt, et juurdepääs digitaalsele teabele ja digitaalsetele tõenditele on muutunud riiklike pädevate asutuste jaoks hädavajalikuks, eelkõige terrorismivastase võitluse valdkonnas, ning et seetõttu tuleb tegeleda asutuste juurdepääsuga digitaalsele teabele, sealhulgas krüpteeritud andmetele;

30. MÄRKIDES, kui oluline on võimaldada riiklikel pädevatel asutustel kasutada oma töös tehisintellektipõhiseid tehnoloogiaid, sealhulgas massandmete töötlemisel, eelkõige raskete kuritegude, vägivaldse äärmusluse ja terrorismi vastases võitluses, võttes arvesse vajadust töötada välja tõhus ja proportsionaalne liidu õigusraamistik tehisintellekti valdkonnas;

⁶. Nõukogu 27. detsembri 2001. aasta ühine seisukoht terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta (2001/931/ÜVJP) (EÜT L 344, 28.12.2001, lk 93); nõukogu 27. detsembri 2001. aasta määrus (EÜ) nr 2580/2001 terrorismivastase võitluse eesmärgil teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta (EÜT L 344, 28.12.2001, lk 70); nõukogu 20. septembri 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/1693, mis käsitleb ISILi (Daesh) ja Al-Qaida ning nendega seotud isikute, rühmituste, ettevõtjate ja üksuste vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT L 255, 21.9.2016, lk 25); nõukogu 20. septembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/1686, millega kehtestatakse ISILi (Daesh) ja Al-Qaida ning nendega seotud füüsiliste ja juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravad täiendavad meetmed (ELT L 255, 21.9.2016, lk 1).

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES:

31. JÄTKAMA asjaomastes nõukogu organites arutelusid endast tõsist ohtu kujutavate terroristidest välisvõitlejatega kohta saadud SISI päringutabamustega seotud teabe tõhusa jagamise üle kõigile liikmesriikidele, kes on valmis SISI päringutabamustega seotud teavet vastu võtma, võttes samal ajal arvesse SIRENE büroode praegust töövoogu, võetud meetmeid ja olemasolevaid võimalusi sisestada SISI märkega hoiatusteateid terroristide kohta;
32. KEHTESTAMA vastavalt oma siseriiklikele õigusaktidele sissesõidukeelud selliste kolmandate riikide kodanike suhtes, kes nt süüdimõistvate kohtuotsuste või pädevate julgeolekuteenistuste luureandmete põhjal kujutavad endast tõsist ja mõistlikku ohtu riiklikule julgeolekule ja/või avalikule korrale ning kelle viibimine ELi territooriumil kujutaks endast seetõttu ohtu. Selline teave võib puudutada terrorirünnaku kavandamist, elamist konfliktipiirkonnas või osalemist terroristlikus tegevuses;
33. VÕIMALDAMA riiklikul tasandil ja kooskõlas riiklike raamistikega selliste meetmete kehtestamist terroristidest välisvõitlejate suhtes, hoolimata otseste sidemete puudumisest meetme kehtestanud liikmesriigi ja asjaomase isiku vahel, kuid tingimusel, et kõnealused meetmed on riikliku julgeoleku huvides;
34. JÄTKAMA määruse (EL) 2018/1861 artikli 24 kohaselt sissesõidukeelu meetmete SISI sisestamist, et piirata endast terrorismiohtu kujutavate isikute sisenemist Euroopa Liidu territooriumile;

35. ERGUTAMA riiklikul ja Euroopa tasandil koostööd järgmiste asutuste vahel:

- rände- ja varjupaigaasutused,
- terrorismivastase võitlusega tegelevad ametiasutused,
- terrorismivastase võitluse ja rände ning varjupaigaküsimustega tegelevad ametiasutused riiklikul tasandil,

tehes seda vastavalt nende asjaomasele pädevusele ja austades riikliku julgeoleku kuulumist iga liikmesriigi ainuvastutusse, et parandada terrorismivastase võitlusega tegelevate ametiasutuste teadmisi terrorismiohtu kujutavate isikute esitatud rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemise ajakavast ja seisust ning seega võimaldada nende suhtes asjakohaste meetmete võtmist;

36. JÄTKAMA arutelusid nõukogu asjakohastes organites selle üle, kuidas parandada teabevahetust terrorismivastase võitlusega tegelevatele ametiasutustele esitatavate rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemise ajakava ja seisu kohta, piirdudes endast terrorismiohtu kujutavate isikutega, igal üksikjuhul eraldi ja austades põhiõigusi;

37. UURIMA võimalusi piirata ELi tasandil selliste isikute ja organisatsioonide tegevusvõimalusi, kes edendavad terrorismi viia võivat radikaliseerumist ning vägivaldset äärmuslust, eelkõige külmutades nende rahalisi vahendeid, samuti jätkama arutelusid, mille eesmärk on takistada nende karistamatut tegutsemist nii liidu piires kui ka mujal, võttes arvesse riiklikke raamistikke;

38. KOORDINEERIMA võimalikult palju oma tegevust ja piiravaid meetmeid, nt asjaomaste isikute ja organisatsioonide varade ja majandusressursside külmutamist, samuti meetmeid, millega keelatakse asjaomaste isikute sisenemine liikmesriigi territooriumile väljaspool Euroopa Liidu territooriumi;

39. SÄILITAMA oma valvsuse tagamaks, et avaliku sektori vahenditest ei saaks kasu organisatsioonid, kes vägivalda, vihkamist või sallimatust edendades tegutsevad ELi ühiste põhiväärtuste vastu;

40. JÄTKAMA kõigi sidusrühmadega arutelu selle üle, mis on vajalik digitaalsetele andmetele juurdepääsu käsitleva tasakaalustatud raamistiku loomiseks, olgu siis tegemist ühendusandmete säilitamise, krüpteeritud sisule juurdepääsu või uute tehnoloogiate, näiteks tehisintellekti mõjuga riiklike pädevate asutuste ülesannetele;
41. JÄTKUVALT hindama Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastase sõjalise agressiooni mõju terrorismi ja vägivaldse äärmusluse ohule;

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

42. HINDAMA proportsionaalsust ning vajalikke õiguslikke ja tehnilisi muudatusi, mis võimaldaksid vabatahtlikke liikmesriike teavitada endast tõsist ohtu kujutavate terroristidest välisvõitlejate kohta SISis saadud päringutabamustest, et parandada teabevahetust ja saada juurdepääsu teabele, sealhulgas juba vastu võetud ja praegu rakendamist ootavatele meetmetele;
43. KAALUMA tihedas koostöös liikmesriikidega ja täielikult olemasolevat liidu õigusraamistikku järgides selliste võimalike õiguslike arengute vajalikkust ja proportsionaalsust, mis võimaldavad kõikides huvitatud liikmesriikides vastastikku tunnustada terrorismis kahtlustatavatele isikutele kehtestatud sissesõidukeelde, mis võib hõlmata vastastikust konsulteerimist seoses sissesõidukeelu kehtestamise põhjustega;
44. ANALÜÜSIMA erinevaid lahendusi, mis võimaldaksid terrorismivastase võitlusega tegelevatel ametiasutustel saada teavet endast terrorismiohtu kujutava isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluste teatavate menetluste ajakava ja seisu kohta;
45. UURIMA võimalusi, mida pakub kehtiv Euroopa õigusraamistik selleks, et piirata selliste isikute või üksuste rahalisi vahendeid, kes edendavad terrorismini viia võivat radikaliseerumist ja vägivaldset äärmuslust, ning kaaluma kõnealusesse raamistikku asjakohaste muudatuste tegemist;
46. JÄTKAMA jõupingutusi tagamaks, et organisatsioonidel, kes ei järgi ELi ühiseid norme ja väärtusi ning toetavad põhiõiguste ja -vabadustega vastuolus olevat sisu, ei oleks õigust saada ELi avaliku sektori rahastust;

47. HINDAMA, kas on huvi sellise seadusandliku algatuse vastuvõtmise vastu, mille eesmärk on kehtestada miinimumnõuded kuritegude ja karistuste määratlemiseks ebaseadusliku relvakaubanduse valdkonnas, nagu on teatatud ebaseaduslikku tulirelvakaubandust käsitlevas ELi tegevuskavas 2020–2025,⁷ ning kas sellisel algatusel on lisaväärtust;
48. JÄTKAMA pingutusi, et tihedas koostöös liikmesriikidega viia lõpule ELi radikaliseerumise ennetamise teadmuskeskuse loomiseks vajalik ettevalmistustöö.
-

⁷ COM/2020/608 final.